

ข้อควรปฏิบัติของผู้ป่วยภายหลังเสร็จสิ้นการฉายรังสี

- แปรงฟันให้สะอาดด้วยแปรงสีฟันขนนุ่ม ร่วมกับการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดซอกฟัน เช่น แปรงซอกฟันหรือไหมขัดฟัน และยาสีฟันที่ไม่ระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อในช่องปากทุกครั้ง หลังรับประทานอาหาร

- ใช้ฟลูออไรด์ เพื่อป้องกันฟันผุในรูปของยาสีฟัน น้ำยาบ้วนปาก หรือ เจลฟลูออไรด์ ตามที่ทันตแพทย์แนะนำเป็นประจำ
- หมั่นสังเกตความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นในช่องปาก เช่น หินปูน ฟันผุ เหงือกอักเสบ อากาการเจ็บปวดแปลก ๆ หรือแผลที่เกิดขึ้นในช่องปาก
- การใส่ฟันปลอมอาจทำได้ ภายหลังเสร็จสิ้นการฉายรังสี โดยรอเวลา 6 เดือนขึ้นไป เพื่อให้เยื่อในช่องปากกลับสู่สภาพปกติ
- พบทันตแพทย์ตามนัดทุกครั้ง เพื่อตรวจสุขภาพช่องปาก และฟัน รวมถึงรักษาอาการฟันผุ เหงือกอักเสบในระยะเริ่มต้น เพื่อรับคำแนะนำในการดูแลช่องปากที่ผู้ป่วยอาจทำความสะอาดได้ไม่ทั่วถึง

- เมื่อมีปัญหาสุขภาพในช่องปาก ควรรีบปรึกษาทันตแพทย์

ผู้เรียบเรียง
งานทันตกรรม
ฝ่ายประสานงาน

นพวญ. พรทิพย์ บาคมหาชลาสินธุ์
งานพยาบาลป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ
งานสร้างเสริมสุขภาพ โทร. 02-201-2652
พ.ศ. 2554

ผู้สนับสนุน

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล

การดูแลช่องปาก

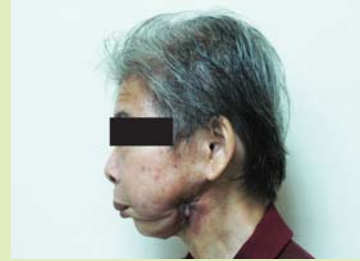
สำหรับผู้ป่วยที่

ได้รับการฉายรังสี

www.ramaclinic.com

การฉายรังสีเป็นวิธีการรักษาทางการแพทย์อย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ป่วยต้องมีความรู้และความเข้าใจในการดูแลตนเอง เมื่อได้รับการฉายรังสี ในรายที่ต้องฉายรังสีบริเวณใบหน้า ผู้ป่วยจะถูกส่งตัวมาพบทันตแพทย์ก่อนการฉายรังสี เนื่องจากการฉายรังสีอาจส่งผลกระทบต่อเนื้อเยื่อภายในช่องปากดังนั้นผู้ป่วยจึงควรปฏิบัติตามคำแนะนำของทันตแพทย์อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งระหว่างและภายหลังการรักษา

ผลกระทบของรังสีต่อช่องปาก มีอะไรบ้าง

- เยื่อเมือกในช่องปาก กระพุ้งแก้ม ลิ้น เพดานปาก เหงือกมีการอักเสบ แดง แสบ
- ลิ้นสูญเสียการรับรสอาหาร
- กล้ามเนื้อขากรรไกรแข็งตัว ทำให้อ้าปากลำบาก
- น้ำลายแห้ง เนื่องจากต่อมน้ำลายตีบ ทำให้อาหารที่รับประทานเกาะติดฟันง่ายขึ้น
- จากผลกระทบที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้แปร่งฟันลำบาก เกิดปัญหาฟันผุง่ายขึ้น
- อาจเกิดภาวะกระดูกตายได้จากการเสียดสีของฟันปลอมกับเนื้อเยื่อในช่องปาก ทำให้เกิดแผล หรือเกิดภายหลังการถอนฟัน และการดูแลช่องปากที่ไม่ถูกต้อง

กระดูกตาย

กระดูกตายเกิดแผลนอกช่องปาก

กล้ามเนื้อแข็ง

ฟันผุ

ข้อควรปฏิบัติของผู้ป่วยระหว่างการฉายรังสี

- เมื่อได้รับผลกระทบจากรังสี อาจทำให้ผู้ป่วยแปร่งฟันลำบาก ให้บ้วนปากด้วยน้ำเกลือจางๆ หรือน้ำเปล่า (ห้ามใช้น้ำยาบ้วนปากที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์) และใช้ผ้าสะอาดพันปลายนิ้ว เช็ดฟัน ใต้ลิ้น บนลิ้น อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง อาการจะค่อยๆ ดีขึ้น
- หากมีอาการเจ็บคอ แสบในช่องปากมาก ควรแจ้งให้ทันตแพทย์หรือแพทย์ทราบ เพื่อจ่ายยาบรรเทาอาการ
- อาการปากแห้ง เนื่องจากการขาดน้ำลาย แนะนำให้จิบน้ำบ่อยๆ อมน้ำแข็ง หรือใช้น้ำลายเทียม
- ฝึกอ้าปาก เพื่อบริหารกล้ามเนื้อขากรรไกร ลิ้น และลำคอ ตามวิธีที่ทันตแพทย์และแพทย์แนะนำทุกวัน วันละหลายๆ ครั้ง
- ไม่แนะนำให้ใส่ฟันปลอมระหว่างการฉายรังสี เนื่องจากผลกระทบของรังสีต่อเนื้อเยื่อในช่องปาก อาจทำให้เกิดการระคายเคืองหรือเกิดแผลได้

